

POZNÁMKY K VÝSKYTU A EKOLOGII NĚKTERÝCH DRABČÍKOVITÝCH BROUKŮ
BEMERKUNGEN ZUR VERBREITUNG UND ÖKOLOGIE EINIGER STAPHYLINIDEN

(COLEOPTERA - STAPHYLINIDAE)

Zbyšek Šustek

Níže uvedený přehled obsahuje nálezy několika vzácnějších druhů čeledi Staphylinidae spolu s poznámkami k jejich bionomii a ekologii. Nálezy učiněné autorem jsou uvedeny bez jména sběratele. Ing. J. Skýpalo a Ing. T. Dočkalovi děkuji za poskytnutí jejich materiálu ke studiu.

Zeteotomus brevicornis (Erichson, 1839): Moravia, Tišnov, dřevosklad LZ Kuřim, 20.9.1973 15 ♂ a 1 ♀ pod kůrou hnilivého metrového dřeva. Dřevo leželo ve skladu asi tři roky, je proto pravděpodobné, že *Z. brevicornis* do něj nalétl až po uložení dřeva ve skladu. Mezi sebranými jedinci bylo 5 imaturních ♀♀. Z toho lze soudit, že imaga *Z. brevicornis* se líhnou pravděpodobně koncem srpna a v září a přezimují. Souhlasí to i s Horionovou poznámkou (1965), že nálezy imag jsou častější na jaře a na podzim. V poslední době první hromadný publikovaný nález *Z. brevicornis* v ČSSR.

Xantholinus relucens (Gravenhorst, 1806): Moravia mer., Lednice 8.6. 1971 1 ♀ v koňském trusu na loukách na aluvii Dyje.

Xantholinus audrassi Coiffait, 1956: Moravia accid., Chotěbudice, 7.-10.10.1968 1 ♂ náhodně v ornici, Austria sept., Wolfsbrunn Bez. Hollabrunn, 20.10.1968 1 ♂ pod kamenem na poli. V ČSSR dosud nalezen několikrát v Čechách (Smetana, 1958), na Moravě a v Dolním Rakousku však pravděpodobně první nález.

Philonthus nitidus (Fabricius, 1787): Moravia, Adamov 15.4.1972 1 ♂

Philonthus cyannipennis (Fabricius, 1792): Slovakia, Remetské Hamre, Červenec 1959, 1 ♀, lgt. Gottwald ex.coll. Vápeník, Brno

Philonthus addendus Sharp, 1867: Moravia mer., Vranovice 1 o 10.4.1971 v listí na břehu Šatavy ve společnosti Philonthus chalceus Stephens, 1832, první novější nález na Moravě. Dosavadní u nás publikované nálezy ve Velké Fatře (Havelka, 1964), Harmanci a Plešivci (Dvořák, 1967) a ve Vranovicích naznačují, že *P. addendus* je přes svoji vzácnost patrně velmi euryektní druh.

- Philonthus punctus (Gravenhorst, 1802): Bohemia centr., Velký Osek, 4.6.1972 v detriu na břehu Cidliny 1 ♂, Moravia mer., Strachotín 16.5.1974 1 ♂ a 1 ♀ na břehu rybníka.
- Philonthus marginatus (Stroem, 1768): Bohemia mer., Novohradské Hory, Hojná Voda 23.5.1972 1 ♂, 15.7.1972 2 ♂♂ a 1 ♀ v kravském trusu, lgt. T. Dočkal.
- Gabrius suffragani Joy 1913: Slovakia, Malé Karpaty, Píla 2.6.1973 1 ♂ na světlo cca ve 22 hod. na stráni nad potokem.
- Gabrius subnigritulus Reitter, 1909: Moravia, Brumov 28.3.1968 1 ♂.
- Staphylinus fulvipes Scopoli 1763: Moravia mer., Pavlovské kopce, buková doubrava FQ typ. v bukodubovém vegetačním stupni 8.5.1971 -17.7.1971 2 ♂♂, lipová javořina TAc n.st. ve druhém až třetím veg. stupni 6.5.-18.10.1970 18 ♂♂ a 4 ♀♀, lipová javořina TAc vyš.st. v dubobukovém veg. stupni 6.-15.6.1970 2 ♂♂ a 1 ♀, vše v zemních pastech, Pavlovské kopce 28.5.1974 1 ♀, Moravia mer., Kobylí 5.8.1972 1 ♂, Bohemia mer., Lipenská přehrada, Frymburk 10.8.1972 1 ♀, Výskyt *S. fulvipes* začíná začátkem května, vrcholí v červnu a trvá až do října, v populacích silně převažovali ♂♂.
- Ocypus brunripes (Fabricius, 1781): Moravia mer., Pavlovské kopce, drnová step CoQ deg. v dubovém veg. stupni 12.6.-12.7.1971 4 ♂♂ a 1 ♀, Pavlovské kopce, habrová doubrava CaQ v dubovém veg. stupni 12.6.-12.7.1971 1 ♂ a 1 ♀, 12.7.-19.8.1971 1 ♂, Pavlovské kopce, lipová javořina TAc vyš.st. v dubobukovém veg.stupni 6.6.-23.11.1971 10 ♂♂ a 8 ♀♀, Brno Lužánky 14.-28.8.1976 1 ♀, všichni v zemních pastech. Z časového rozložení nálezů vyplývá, že *O. brunripes* se začíná vyskytovat koncem května a začátkem června. Vrcholu výskytu dosahuje na teplejších stanovištích v červenci, na chladnějších v srpnu. Výskyt trvá až do listopadu. Ve sledovaných populacích převažovali ♂♂ nad ♀♀. Ze zjištěné dynamiky výskytu vyplývá, že *O. brunripes* přezimuje pravděpodobně jako larva a ke kuklení a líhnutí imag dochází na jaře.
- Ocypus pedator (Gravenhorst, 1802): Moravia mer., Pavlovské kopce, drnová step CoQ deg. v dubovém veg. stupni 4.7.-18.10.1970 1 ♀ v zemní pasti, Brno Lužánky 14.-28.8.1976 1 ♂ v zemní pasti.
- Ocypus compressus (Marsham, 1802): Moravia mer., Vranovice, jilmová jasenina v údolní nivě Svratky a Šatavy 23.5.-20.6.1970 1 ♂ v zemní pasti, Pavlovské kopce, habrová doubrava v dubovém vegetačním stupni 12.7.-17.9.1971 7 ♂♂ a 5 ♀♀, Ždánický les, Boleradice, Kou-

ty, buková doubrava v bukodubovém vegetačním stupni 8.6.-17.10. 1971 25 ♂ a 17 ♀. Z materiálu vyplývá, že *O. compressus* se začíná vyskytovat koncem května nebo počátkem července. Výskyt vrcholí v srpnu, v září poklesá a trvá až do října. Na sledovaných lokalitách převažovali ♂ nad ♀.

Ontholestes haroldi (Eppelsheim, 1884): Moravia mer.: Pavlovské kopce kamenitá step nad Pavlovem, dubový veg. stupeň 1 ♂ v letu, Pouzdřany 7.6.1976 1 ♂ na poli na mršíně. Třetí a čtvrtý nález na Moravě. Tyto a dosavadní publikované nálezy *O. haroldi* v ČSSR Smetana 1957, 1958, 1969 a Lěbl 1961 naznačují, že *O. haroldi* je výrazně teplomilnější než dva u nás zjištěné druhy rodu *Ontholestes*.

Bryocharis inclinans (Gravenhorst, 1806): Orlické hory, Šerlich 10.6. 1971 1 ex. na zbahnělé louce, lgt. Ing. J. Skýpala.

Bryocharis formosa (Gravenhorst, 1806): Moravia mer., Ždánický les, Boleradice, dřínová doubrava v dubovém veg. stupni, 11.4.-17.6.1971 2 ex. v zemní pasti, Buchlovice, Holý kopec, dubová bučina v dubobukovém veg. stupni 2.-20.6.1970 1 ex.

Bryocharis cingulata (Mannerheim, 1830): Moravia mer., Lednice, Horní les, jilmová jasenina v aluviu Dyje, 8.5.-12.6.1971 2 ex. v zemní pasti.

Bryocharis analis (Paykull, 1789): Moravia mer., Pavlovské kopce, drnová step CoQ deg. v dubovém veg. stupni, 28.3.-10.4.1971 2 ex. v zemních pastech.

Deinopsis erosa (Stephens, 1832): Moravia mer., Strachotín 26.6.1974, 1 ex. v listí na břehu rybníka záplavové pásma údolní nádrže Nové Mlýny .

Z u s a m e n f a s s u n g

In dieser Arbeit werden die faunistische und ökologische Angaben über einigen selteneren oder weniger bekannten Staphyliniden angegeben. Für die Arten *S. filvipes*, *O. brunipes* und *O. compressus* ist ihre Jahresdynamik behandelt. *X. audrassi* wurde zu ersten mal in Mähren und in Niederösterreich gefunden. Die Funde von *O. haroldi* darstellen den dritten und den vierten Fund in Mähren.

L i t e r a t u r a

- Borchert W., 1951: Die Käferwelt des magdeburger Raumes, *Magdeburger Forschungen* II, 1-264, Magdeburg
- Dvořák M., 1965: Zajímavé nálezy drabčičků na Slovensku, *Ac.rer.natur.Mus.nat.Slov. Bratislava*, 11, 1965 (1):88-92
- Dvořák M., 1967: Zajímavé nálezy drabčičků na Slovensku II., *Ac.rer.natur.Mus.nat.Slov. Bratislava* 13, 1967 (1):81-88
- Fleischer A., 1927: Přehled brouků republiky československé, 1-484, Brno
- Havelka J., 1964: Příspěvek k poznání Coleopter Slovenska, 1. část, *Ac.rer.natur.Mus. nat.Slov.*, Bratislava, 19, 1964 (1):66-123
- Horion A., 1965, 1967: Faunistik der mitteleuropäischen Käfer, Band X., XI., 1-335, 1-419, Überlingen Bodense
- Kuthy D., 1896: Magyar Birodalom Állatvilága, Coleoptera, 1-214, Budapest
- Löbl I., 1961: Zajímavé nálezy brouků v Československu, *Acta Mus.Sil., Ser.A.*, 9-1961, Opava, pp 57-59
- Roubal J. 1930: Katalog Coleopter Slovenska a Podkarpatska I., 1-527, Bratislava
- Smetana A., 1957: Systematické a faunistické poznámky ke zvířené drabčičků Československa III., *Čas.čs.spol.ent.*, 54, 1957 (3):246-262
- Smetana A., 1958: Drabčičkovití I., *Fauna ČSR, sv.12.*, 1-435, Praha
- Smetana A., 1960: Systematické a faunistické poznámky ke zvířené drabčičků Československa IV., *Čas.čs.spol.ent.* 57., 1960 (3):258-266
- Smetana A., 1961: Systematické a faunistické poznámky ke zvířené drabčičků Československa V., *Acta Musei Silesiae, Ser.A.*, X-1961, Opava, 113-121
- Smetana A., 1966: Systematische und faunistische Beiträge zur Kenntnis der Staphyliniden-Fauna der Tschechoslovakei VII., *Acta ent.boh.*, 63, 1966 (4):322-326
- Šustek Z., 1976: Rozbor fauny čeledí Carabidae a Staphylinidae ve středoevropských lesích, *Stud.věd.práce LF VŠZ Brno*, 1-39, 6 tab., 5 grafů, Brno
- Šustek Z., Jurík M., in press: The Beetles in the nests of Passer domesticus (Linnaeus, 1758) in Czechoslovakia, *Věstník čal.spol.zool.*
- Zlatník A., Raušer J., 1966: Biogeografická mapa ČSSR in *Národní atlas ČSSR*, list 21, Praha

Adresa autora (Anschrift des Verfassers :)

Ing. Zbyšek Šustek, Břenkova 4, 613 00 Brno, ČSSR